

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

101. Christianitas Pucei fundat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

præsto esse, ut hoc in ista morbi Chianceum populantis strage testati sint. Circuibat vicos Bonziorum, & melicorum agmen; hi pestiferos spiritus cantionibus abigebant ne auram venarent; illi ad ianuas domorum, maximè diuitum execrationes in mortem vibrabant tam horrendas, ut si domum ingressa iam foret, esset omninò è fenestris salutum præcipitatura. Sed cum domos obitet agmen hoc circumforaneum, eius ductor ad fores Christiani cuiusvis, Iesu nomine fat notas, exclamabat, Christiani domus: respondebant alij, nostra opera non eger, habent suum, ac cæli Dominum cui credunt, à quo egregiè seruantur incolumes, & medicinam accipiunt nostra quavis salubriorem.

101.
Christiani-
tas Pucei
fundat.

Cæterum palmare huius anni opus à Vagnonio peractum, fuit Christianismi fundatio in vrbe Puceo, qui deinde illic si vsquam alibi magnificè floruit; superiori anno Vagnonius eius vrbs tentarat ingenia, Colai Han vsus comitatu sibi intimè addicti; eiusdem nunc fretus præsentia ad quam hiscere auderet nemo, illuc redit, missoque sibi obviam à Parente duos Colai filios inuenit, dehinc etiam ab ipomet, eiusque germano officiosè inuisitur, quod in Magistratu Regi vni secundo, humanitatis & amoris prodigium extitit. Post tugatio eductum quod sibi conduxerat, tamdiu detinet in palatio hospitem, dum illi commodam metatur stationem, ea interim affectus præcipui, & reuerentiæ in sanctum senem, testificatione palam ac publicè, ut intelligerent vniuersi, quanti esset habendus, quanta docenti fides tribuenda. Legem enim Christi sapienti Colao; sermones nostrorum, & Christianorum mores, tam amabilem fecerant ut nihil optaret ardentius quam suam patriam Puceum cernere Christianam. Nondum tamen surgebat ad æterna; dumtaxat virtutem suspiciebat moderatricem vitæ, & deprædicabat institutum quod suos efficeret bonos, alios meliores, atque in hæc duo contentiones omnes consumeret. Domum igitur mandat Vagnonio quæri, ministeriis eius idoneam. Huius partem Vagnonius sacrificio diuino inaugurat; inde in selecta Literatorum frequentia, viros tres proceres Colai propinquos solenni baptismo expiuit, eiusque filiolos quatuor; & paucis ab hinc hebdomadis Literatos, & Mandarinos eo numero qui par esset sodalitati congregandæ ad peculiare studium pietatis, & magisterium populi, exempla sodalium sectatari. Certè inter illos inualuerat is ardor, ut profiterentur Christiano indignos nomine nisi ethnicos saltem sua quisque pro parte decem Christo esset lucratus, eodemque igne beatitatis alienæ ardebant illico quicumque ad fidem accederent. Reuisebat illos quotannis Vagnonius, & cautè dilatam baptisma maturis conferebat: anno demùm 37. ed. creuit Christianorum multitudo ut ei curator attribueretur Ignatius Costa, doctrinam & linguam Sinensem apprime doctus, qui & ipse suburbicarios Puceo pagos fructuosissimis excursionibus coluit; sed biennio priùs Franciscus Sambiasius eximius clarus in Ecclesiam Sinensem metuis, nostram in Regia Nanchineusi stationem denique instaurauit.

rauit, eam tyrannus Scin, in ruinas impulerat ex quibus annos octo-
decim non valuerat sese attollere, connitentibus licet Doctoribus Mi-
chaële, Leone, Thoma, & Philippo, ipsoque adeò Colao Paulo,
tam diris impius Christi hostis fautores suos in eam odiis imbutos re-
liquerat. Ecti enim subinde nostri urbem adirent, ipsique Ciues Chri-
stiani, cœtus suos ut erant edocti variis in domibus haberent, sed hæc
furtim, & suspenso gradu atque manu, quod centum oculis, Bonzij
obseruarent ne in urbem nostri nisi raptim pedem iniicerent. Hoc de-
mum anno, Sambiasius primùm tolerari, deinde amari, paulò post
foueri, tandem etiam certatim frequentari. Rescripto munitus Colai
Pauli, tum hoc viuis exempto, Doctoris Petri, urbem ingressus est;
Præerat Paulus reformatoribus Calendarij Sinensis, edicebatque Sam-
biasium publico comodo, & iubente id Rege, oportere in vrbe con-
sistere, & poli gradus, defectionesque luminarium obseruare. Erat
Sambiasius ob virtutem ethnicis quoque venerandus, dexteritatis au-
tem miræ, in negotio quouis difficili explicando & verbis, ac gestu
salua religiosi hominis, & Literati grauitate summè amabilis, sed iu-
dicij circumspectissimi. Hunc Mandarinum aliquot cum adissent à Chri-
stianis minus alieni, ita sunt eius humanitate, & scientia capti, ut ad
eum visendum, alios mouerint complures, pari apud omnes laude vir-
tutis & doctrinæ. Inter hæc eclipsim paulò post futuram cum prænun-
tiasset, eiusque articulos, momenta, & durationem ex astronomico
Europæorum canone descripsisset, sub eius initium flos Mandarinorum
ad eum conuenit, & respondentes ad amussim prædictionibus
iplas quoque euentuum minutias singulas cum vidissent, pro oraculo
suscepere, securæ sunt intimæ quorundam amicitia cum illo, familia-
ritates, & tituli, elegantibus inscripti tabulis, domum pompa solenni,
& symphoniarum concentu ad eum perlatis, quibus in aula propatulo lo-
catis, conciliatur auctoritatis splendor iis quorum in laudem compositi
fuerint. Eminebat quoque superliminari edictio, qua palam fiebat
grandioribus literis Patrem ad Regis domum pertinere; iubebantur vi-
carij tribuni, diu, noctuque illius saluti excubare, quem deprehen-
dissent in eum aliquid moliri captum sistere tribunali. Pars in hunc
modum aula gratia, & opinione, secutus deinceps diuinam gloriam
salutemque vrgere animarum, ad quam eatenus omnia sed dissimulatim
referebat. Primum eius conatum fortunauit Deus nobili pignore opu-
lentæ in posterum messis, Mandarinum eius aula decus Ecclesiæ ad-
iunxit. Illectus enim Sambiasij suauissimis moribus, & blanda comi-
tate, suum illi tradidit filium erudiendum astronomicis elementis,
quem Sambiasius de aspectabili hoc cœlo, ad æterna sensim attollens
spectacula, prælectionibus perpaucis ex mathematico Euangelij fecit
discipulum; & aquis vitalibus regenerauit in nouum hominem, mo-
resque longè à pristinis diuersos; mutatione inexpectata, & subita
perstrictus parens, dum causam inuestigat, capitur, & ipse Christia-

M M m m

101.
Nanch. eccet
restituitur.